

basic education

Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

NATIONAL SENIOR CERTIFICATE

GIREIDI YA 12

TSHIVENDA LUAMBO LWA U ENGEDZA LWA U THOMA (FAL)

BAMMBIRI LA VHUVHILI (P2)

LUHUHI/THAFAMUHWE 2017

MEMORANDAMU

MARAGA: 70

Memorandamu uyu u na masiatari a 9.

KHETHEKANYO YA A: NGANEA

U TSHILA NDI U VHONA – RN Madadzhe

MBUDZISO 1

- 1.1 Venda la musalauno. (1)
- 1.2 Ndi lufuno lune a vha nalwo kha Maria. (2)
- 1.3 Zwo vhangana ndwa na u sa fhulufhedzea vhukati hawe na Mashudu nge a vha o no didzhenisa kha vhufarekano na Mpho. (2)
- 1.4 Mushumoni o vha a si tsha fara vhalwadze zwavhudi, hayani o vha a si tsha fulufhedzea kha Phophi. (2)
- 1.5 Tshi mu tana sa musidzana a sa fulufhedzei nahone wa tshidakwa. (2)
- 1.6 Goloi ya Mpho yo mbo di pwashiwa nga Mashudu. (2)
- 1.7 A bveledza tshipida tsha mathomoni ngauri ndi he ra bveledzelwa vhaanewa vhahulwane na thaidzo dzavho. (2)
- 1.8 Ndi ha musi ho lavhelelwa uri Mpho u do farwa a valelwa dzhele fhedzi mulayo wo fhedza u songo mu vhona mulandu. (2)
- 1.9 C/Ndi Mpho (1)
- 1.10 Ndi nga vha eletshedza uri vha dibvise khazwo ngauri zwi a lutanya nahone zwi vusa pfudzungule kha vhafunani.
(Na dziinwe phindulo dzi pfallaho) (2)

[18]

NA

MBUDZISO 2

- 2.1 Sibadela tsha Vuvha. (1)
- 2.2 Musi a tshi ya mushumoni o vha o kambiwa na u sa fara vhalwadze zwavhudi. (2)
- 2.3 Mulwadze a mbo di lovha/fa/u ri sia. (2)
- 2.4 Vhothe a vha fulufhedzei kha vhafunwa vhavho nahone vhothe ndi zwidakwa. (2)

- 2.5 C/Maria. (1)
- 2.6 Vhathu ri tea u fulufhedzea kha vhafunwa vhashu. (2)
- 2.7 Mpho o fhedza o thulwa nga goloi. (2)
- 2.8 Ndi ya uri vhufarekano a si havhudi vhu a lutanya ha dovha ha pwasha mita. (2)
- 2.9 Ndo vha ndi tshi nga ya kha madokotela vhane vha thusa muhumbulo/ndo vha ndi tshi nga ya kha vhafunzi/ndo vha ndi tshi nga ya kha vhashumelavhapo/ndo vha ndi tshi nga wana nyeletshedzo kha vhathu vhahulwane hu u itela u wana thasululo. (3)
[17]

THANGANYELO YA KHETHEKANYO YA A: 35

KHETHEKANYO YA B: DIRAMA

MBUDZISO 3

- 3.1 Mathomele. (1)
- 3.2 Ndi u difhata vha siho phalamenndeni. (2)
- 3.3 Ndi u sa tangedza tshanduko ha De Wit ngeno Coetzee a tshi khou i tangedza. (2)
- 3.4 Ndi ngauri tshivhalo tsha Madimokirati tshi fhira tsha vha Lihoro la Lushaka phalamenndeni. (2)
- 3.5 B/Madimokirati vha khou todou disa muvhuso wa vhathu nga vhathu. (1)
- 3.6 Maafurikanere a vha tshe na zwine vha nga amba kha uyo muvhuso. (2)
- 3.7 Ndi wa uri vhathu vhothe vha lingane kha zwothe nahone vha thomphane. (2)
- 3.8 Vhothe vha a fana ngauri a vha khou andana/Madimokirati vha khou toda tshanduko ngeno vha Lihoro la Lushaka vha sa i todi. (2)
- 3.9 Ee, ndi a vha pfela vhutungu ngauri a vha tsha do vha na vhupfiwa na lihoru li nga mbo di fa. (3)

[17]

NA

MBUDZISO 4

- 4.1 Ndi ofisini ya Skiet. (1)
- 4.2 Wo vha u wa u kunga vharema u vha mirado ya Lihoro la lushaka. (2)
- 4.3 Vhaswa vha vharema a vho ngo mu tangedza, vho mu posa nga matombo. (2)
- 4.4 Thasululo, ngauri vhathu vho vha tshi khou todou khetha. (2)
- 4.5 C/u tuwa nga u tou shavha. (1)
- 4.6 Zwi a tendisea, musi vhathu vha sa u funi vha a u pandamedza/thatha. (2)

- 4.7 Ndi ngauri o tutshela Madimokirati a ya kha Lihoro la Lushaka vhe a vha a tshi lwa navho. (2)
- 4.8 Vhothe vha khou tutshela mahoro avho vha si tsha vha mirado. (2)
- 4.9 Zwi a tangedzea ngauri arali muthu vha si tsha mu toda vha a mu bvisa kha lihora. (2)
- 4.10 Ndo vha ndi tshi do humbela pfarelo kha vha lihora kha zwe nda khakha/ndo vha ndi tshi do tutshela lihora nda vha murado wa linwe/ndi si vhe fhethu. (2)

[18]

THANGANYELO YA KHETHEKANYO YA B: 35

KHETHEKANYO YA C: NGANEAPFUFHI

ZWA VHUTSHILO – NA Milubi na LL Mafenya

MBUDZISO 5: Ai! Ndi mini? – LL Mafenya

- 5.1 Hune ha rengiswa zwiliwa na halwa. (1)
- 5.2 Tshipida tsha thasululo ngauri ndi he ra vhona u sa difara zwavhudi ha mufunzi Mangalani siani la zwa vhpombwe na Avhaathu. (2)
- 5.3 Nge vha vha vho kambwa zwe zwa ita uri vha fhedze vho farwa nga khofhe. (2)
- 5.4 Sa mufunzi a si na vhudifari havhudi nahone a sa thomphi vhatevheli vhawe samusi a tshi tea u vha tshedza khavho. (2)
- 5.5 A/Mangalani. (1)
- 5.6 Li khwathisa uri vhafunzi vha ano maduvha a vha fulufhedzei. Mufunzi Mangalani o wanala e kha zwa vhudzekani na Avhaathu. (2)
- 5.7 Sa mubvumbedza a sa fulufhedzei, u funana na Mangalani ngeno o maliwa a dovha a vhonala e na lunyadzo nge a ita izwi phanda ha Vho Mathada. (2)
- 5.8 Ndivho khulwane ndi ya uri muthu muhulwane a songo mala mufumakadzi ane a kha divha mutuku a nga mu remisa thoho. (2)
- 5.9 Nne ndi vhona zwiito zwa mufunzi Mangalani zwi si nga nkhwathise lutendoni ngauri u kha di ita zwa vhufarekano zwi khagala lune zwi sumbedza vhudifari vhu si havhudi. (3)

[17]

NA

MBUDZISO 6: Wo mu nonela – LL Mafenya

- 6.1 Ndi Thathani. (1)
- 6.2 O wanedzwa hodelani ya khasino na hodelani Kapa. (2)
- 6.3 O mu vhuwedzedza tshikoloni, o vha a tshi mu itela tshinwe na tshinwe, o mu rengela goloi, o mutendela a tshi ya Isiraele, a mu tendela a tshi ya Kapa e ethe/a mu hangwela musu a tshi khou ita zwa vhudzekani na muinwe munna.
(Zwivhili fhedzi.) (2)

- 6.4 Thathani ha fulufhedzei/u funesa vhanna/ha thogomeli lupfumo lwa munna wawe. Humbulani ndi munna wa lufuno/mushumi wa biko. (2)
- 6.5 U khwathisa uri Freddy o todou vhulahwa. (2)
- 6.6 Ndi u rwiwa ha mufarekano wa Thathani nga Humbulani musu o wanedziwa. (2)
- 6.7 Ndi wa uri huna vhafumakadzi vha sa fulufhedzei naho a tshi khou itelwa tshinwe na tshinwe. (2)
- 6.8 B/Freddy (1)
- 6.9 Ndi musu Humbulani a tshi wanedza Thathani musu e Kapa ngeno Thathani o tuwa a songo laela. (2)
- 6.10 Ee yo tea, ngauri Humbulani o vha a tshi vho wanedza mufumakadzi wawe Thathani lwa vhuvhili e na mufarekano zwine zwa khwathisedza uri ndi ngoho Humbulani o vha o no neta nga vhuada ha Thathani.
(Na dziinwe phindulo dzi pfallaho.) (2)

[18]

THANGANYELO YA KHETHEKANYO YA C: 35

KHETHEKANYO YA D: VHURENDI

MBUDZISO 7: Ro t̃angana – AC Bvumbi

- 7.1 Mazha (1)
- 7.2 Tshi khou amba nga vhathu vhane vha funana. (2)
- 7.3 Ndi u sumbedza u ita zwithu vhothe, hu u sumbedza u funana. (2)
- 7.4 Hu si na muiwe muthu o nakaho ane murendi a mu funa. (2)
- 7.5 Murendi o takala ngauri u khou khoḁa mufunwa wawe. (2)
- 7.6 Vha amba zwi no fana (2)
- 7.7 Vha a vha thathedza. (2)
- 7.8 8/Lwendoni ri tshimbila ro hakana. (2)
- 7.9 Ndi wa uri vhathu vha tea u funana zwi tshi bva mbiluni u itela u khwaḁhisa lufuno lwavho. (2)
- [17]

NA

MBUDZISO 8: Vha songo ñala – TZ Ramaliba

- 8.1 Zwi amba gomelelo. (1)
- 8.2 Ndi u lwala na u lovha ha muthu. (2)
- 8.3 Muhumbulo muhulwane ndi wa uri naho zwithu zwi si khou tshimbila zwavhuḁi ri songo neta. (2)
- 8.4 abab. (2)
- 8.5 Naho zwi tshi khou konḁa hani. (2)
- 8.6 Ndi dakalo na zwivhuya/lupfumo.
(Zwivhili fhedzi.) (2)
- 8.7 Ndi wa u t̃avhanya ngauri tshirendo tshi a takadza/u t̃utuwedza/u fha nungo. (2)

- 8.8 Ndi ya uri musi zwithu zwi tshi khou konḁa ri songo fhela mbilu zwi ḁo
vhuya zwa luga. (2)
- 8.9 Ee, dzi na phatho ngauri u ri nea fhulufhelo uri zwi ḁo vhuya zwa luga naho
zwa tou konḁa hani lune muthu a re na thaidzo a nga vha na fhulufhelo la
uri zwi ḁo luga.
(Na dziḁwe phindulo dzi pfallaho.) (3)
[18]

ṰHANGANYELO YA KHETHEKANYO YA D: 35
MARAGAGUTE: 70